

WSTĘP

Wykonywanie pracy zarobkowej jest związane z ubezpieczeniami społecznymi, które są, co do zasady, obowiązkowe dla większości grup świadczących pracę. Obciążenia z tytułu składek na poszczególne ubezpieczenia są bardzo wysokie. Przedsiębiorcy mogą jednak wykorzystywać możliwości zmniejszenia tych zobowiązań stosując obowiązujące przepisy.

Efekt obniżenia kosztów składek ZUS można osiągnąć nie tylko poprzez zawieranie z wykonawcami umów innych niż umowa o pracę. Istnieje też wiele okoliczności, które mogą powodować zmniejszenie kosztów, np. prawidłowe ustalenie podstawy wymiaru składek ZUS czy korzystanie z różnego rodzaju ulg i refundacji dla poszczególnych grup ubezpieczonych, a także obowiązek oskładkowania tytułów ubezpieczeniowych w przypadku, gdy ubezpieczony posiada ich co najmniej dwa, tzw. zbieg tytułów do ubezpieczeń. Znajomość przepisów jest w tym przypadku niezbędna. Istnieje bowiem ryzyko, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych zakwestionuje działania płatnika, a wówczas konsekwencje takiej decyzji mogą być dotkliwe. Przedsiębiorca nie tylko będzie musiał skorygować błędy w dokumentacji zgłoszeniowej i rozliczeniowej, ale także zapłacić należne składki wraz z odsetkami.

W niniejszym poradniku wskazujemy sytuacje pozwalające na obniżenie kosztów składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, a także FP i FGŚP. Ponadto przestrzegamy przed błędami w zawieraniu umów cywilnoprawnych, których nadużywanie może okazać się dla przedsiębiorców kosztowne. Pracodawcy mogą także korzystać z programów uruchomionych przez urzędy pracy. Zatrudnianie osób bezrobotnych może okazać się dla przedsiębiorcy bardzo korzystne.

ROZDZIAŁ I.

TYTUŁY UBEZPIECZEŃ OBNIŻAJĄCE KOSZTY SKŁADEK ZUS

Tytuły do ubezpieczeń zostały określone w ustawie z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Jeśli dany tytuł nie został określony w ustawie, wówczas taki przychód jest zwolniony od obowiązku objęcia go ubezpieczeniami społecznymi. W pewnych okolicznościach tytuły ubezpieczeniowe stanowią obowiązek ubezpieczeń społecznych lub tylko ubezpieczenia zdrowotnego.

1. Umowa o dzieło

Prawidłowo zawarta umowa o dzieło, co do zasady, nie jest tytułem do ubezpieczeń i nie podlega oskładkowaniu. Musi jednak być zawarta zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego. Jeżeli spełnia przesłanki właściwe np. dla umowy zlecenia bądź stosunku pracy, wówczas zostanie zakwestionowana przez ZUS.

1.1. Umowa o dzieło – informacje ogólne

Umowa o dzieło, podobnie jak zlecenia, jest umową uregulowaną w Kodeksie cywilnym (art. 627–646 Kodeksu cywilnego). Przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie (zwany dalej także wykonawcą) zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. Umowa o dzieło jest umową rezultatu i wymaga, by działanie przyjmującego określone zamówienie doprowadziło do konkretnego, indywidualnie oznaczonego efektu (dzieła).

Umowa o dzieło odznacza się m.in. tym, że wykonawca ma daleko posuniętą swobodę co do sposobu, w jaki będzie postępował w celu uzyskania ustalonego w umowie końcowego efektu.

Przedmiotem umowy o dzieło powinno być konkretne dzieło, uzgodnione przez strony, przy czym może być ono rozumiane szeroko: jako obejmujące zarówno przedmioty w postaci materialnej (np. zbudowanie budynku, wykonanie szafki kuchennej, wyrzeźbienie figurki), jak i w postaci niematerialnej (np. napisanie piosenki, zorganizowanie koncertu lub konferencji).

Może się również zdarzyć, że o ile pojedyncza czynność mogłaby zostać zakwalifikowana jako umowa o dzieło, o tyle znaczna liczba powtarzalnych czynności nie spełnia już takich warunków. W wyroku z 6 kwietnia 2011 r. (II UK 315/10, OSNP 2012/9–10/127) Sąd Najwyższy stwierdził, że: „(...) okoliczność wykonywania umowy o współpracy mającej za przedmiot powtarzalne i takie same usługi, świadczone systematycznie, za stałym wynagrodzeniem, nie pozwala jednocześnie uznać, że są wykonywane odrębne (indywidualne) umowy o dzieło. Tłumaczenie dokumentów z języka angielskiego na polski i odwrotnie, nawet ograniczone do danej branży, nie może być w takiej sytuacji kwalifikowane jako wykonywanie oznaczonego dzieła w rozumieniu art. 627 k.c. Nie jest to czynność właściwa dla umowy o dzieło w sytuacji, gdy tłumacz pozostaje w gotowości do pracy, która polega na powtarzalnym tłumaczeniu dokumentów związanych z branżową działalnością firmy i za którą otrzymuje stałe (miesięczne) wynagrodzenie, a przy tym umowa trwa kilka lat (...)”.

Umowa o dzieło może być zawierana między osobami fizycznymi, prawnymi oraz jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej.

W przypadku umowy o dzieło przyjmujący zamówienie wybierany jest z uwagi na jego cechy podmiotowe, tj. odpowiedni zawód, specyficzne umiejętności czy predyspozycje. Kwalifikacje przyjmującego zamówienie na wykonanie dzieła mają zatem zwykle istotne znaczenie dla zamawiającego dzieła. Zasada ta działa również w drugą stronę, ponieważ przed przyjęciem oferty zamawiającego lub w procesie rokowań przyjmujący zamówienie powinien dokonać oceny swoich możliwości wykonania dzieła, zwłaszcza że wskutek zawarcia umowy bierze na siebie ryzyko założonego wyniku zamawianego dzieła.